N°. 5. A°. 1839.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zondag 6 Januarij.

Duitschland sedert 1830.

Nergens in Europa is misschien de Fransche invloed sinds eene halve eeuw zoo sterk ingedrongen als in Duitschland. De burgerlijke en; in vele opzigten, de staatkundige gesteldheid, zijn er innig gewijzigd, zonder dat die hervormingen, verschuldigd zoo wel aan de werking der Fransche denkbeelden als aan die der Fransche wapenen, er op verre na kostten, wat Frankrijk de zijne betalen moest.

Verplaatsen wij ons in 1789, zoo zien wij het Duitsche rijk nog overeind; vermolmde stam met oude wortels, die, al bezit hij geene leefkracht meer [illegible] elk nieuw [illegible]. Die eerwaardige instelling [illegible], — men moet het erkennen, — sedert de veroveringen van FREDERIK II en de optreding van Rusland op het staatkundig wereldtooneel, niet meer dan een krachteloos kanselarij-gezag. Toen de keurvorsten van Brandenburg de keizerlijke kroon bedreigden, en eene Czarin, te Teschen, den waarborg des Duitschen vredes op zich nam, toen was het blijkbaar, voorzeker, dat het aloude staatsregt, kunstig versteld op het congres van Westfalen, doch hetwelk de hervorming in zijn beginsel zelf aangetast had, niet veel meer dan een nominaal aanzijn had behouden. Rondom die ruïne schaarden zich nogtans, niet zonder verwarring, tallooze vorstendommen; verspreide leden van een groot ligchaam, waaraan de feodale kracht eenen hierarchischen vorm wist te geven, zonder het nogtans eenheid te kunnen mededeelen. Het waren hier koningen en vorsten, graven en bisschoppen, abten en abdissen, eene menigte van ridders, onmiddellijke onderhoorigen des rijks, die weigerden een ander gezag te erkennen, en anarchie inriepen als een erfelijk regt; het waren, te Regensburg en Wetzlar, regtsgeleerden en publicisten, die van uit de bestoven charters het katholische regt der gouden bul poogden overeen te brengen met de beginselen te Osnabruck na MAURITS en GUSTAAF-ADOLF aangenomen, terwijl de eeuw, in haren snellen loop, al die herinneringen gelijkelijk medesleepte: chaos zonder grootheid, mozaïk zonder harmonie, waar de edelste van 's menschen hartstogten, vaderlandsliefde, wegsmolt in de nietigste, heraldische ijdelheid; magt zonder gezag door [illegible] kracht te ontnemen [illegible].

Naauwelijks raakte de Fransche revolutie het gebouw aan, of het scheurde en stortte in. De zegepralen der republiek en des consulaats, de invloed van Pruissen, getrouw aan zijne plannen van hervorming en eerzucht, de jammerlijke onmagt dier tweeslachtige vorstendommen, waar de kroon den mijter bloot gaf, bewogen Oostenrijk, om, te Luneville, het beginsel der secularisatie aan te nemen. Te Presburg werd het Fransche overwigt zekerlijk buitensporig gevestigd, maar die misbruiken der overwinning schijnen, in het belang des Duitschen levens, opgewogen door de onafhankelijkheid der zuidelijke staten: toen werd het beginsel van mediatisatie op groote schaal toegepast, en daarmede verdwenen de laatste sporen van het Duitsche rijk, welks naam zelfs in die groote schipbreuk onderging.

Na aan Duitschland even als aan Italië zijn wetboek te hebben gegeven, na er overal denkbeelden van burgerlijke gelijkheid te hebben doen kiemen, was het Frankrijk voorbehouden die volkeren voor de vrijheid te bereiden, door onder hen het denkbeeld van nationale onafhankelijkheid en eenheid op te wekken. Pruissen, nedergeworpen te Tilsitt, Oostenrijk vernederd te Weenen tot op het gevoeligste offer van zijne trotschheid, beproefden de tooverkracht van nieuwe denkbeelden, en spraken eene taal, tot nog toe ongehoord. Die taal werd verstaan, en van den Rijn tot den Memel liep men ten doode onder den aanhef van hymnen, die, voor de eerste maal, het vaderland in choor herhaalde. Germanje, door den hiel eens veroveraars vertreden, verhief zich, wetenschappelijk trotsch op zijn verleden, vernederd onder zijn tegenwoordig, en als na bekomen openbaring zijner toekomst. De stoutste wenschen der 19de eeuw mengden zich onder de duisterste overleveringen der geschiedenis; aller gevoelens, aller overtuiging smolten in een, alle scholen gaven zich de hand, en de natie werd door alle hefboomen tevens in beweging gebragt.

De regeringen beschouwden het doel van den grooten kruistogt als bereikt, toen de verovering van Parijs de vernederingen van Berlijn en Weenen had gewroken, en St. Helena's rots den Titan had ontvangen, die de geheimzinnige hoogten des koningschaps beklom. De volkeren oordeelden er gindszijds den Rijn anders over: er waren beloften gedaan, men verlangde er de vervulling van. Evenwel waren de nieuwe belangen nog niet genoeg ontwikkeld om zich eenstemmig en juist te doen gelden, en misschien [illegible] ten aanzien der te bekomen als der te erkennen regten. Ook werden er dan dubbelzinnige uitdrukkingen gebezigd in de officiële redactie der staatsstukken, bestemd om een nieuw tijdperk aan Duitschlands staatsregt te openen, uitdrukkingen, die beurtelings door de volken en door de kabinetten werden aangevoerd; de eenen poogden derzelver beteekenis uitbreidend te verklaren, de anderen beriepen zich op derzelver berekende dubbelzinnigheid om de beperking hunner concessiën te regtvaardigen.

Men geloofde toen nog zeer opregtelijk aan de mogelijkheid om den schakel der tijden te kunnen herstellen: *restaureren* wilde men Europa, welks [illegible] nog niet had [illegible]; men onderging [illegible], in zekere mate, geslingerd tusschen een aantal schroomvalligheden en denkbeelden zonder zamenhang, den invloed dier nieuwe zoo plotseling gewekte verlangens. Zonder andere plannen dan ook, dan om, voor het oogenblik, uit eene moeijelijke stelling te geraken, poogde men de feiten met de beginselen, de oude regten met de nieuwe denkbeelden over een te brengen, en de bondsacte was de laatste en volkomenste uitdrukking dier onvermijdelijke tegenstrijdigheden.

Wat hiervan zij, men weet, dat er, krachtens de traktaten van Weenen, volksvertegenwoordigende staatsregelingen achtereenvolgens aan Beijeren, Wurtemberg, aan het groothertogdom Baden, aan Hessen, aan Hannover werden gegeven, en dat Pruissen zelf, over zijne geheele monarchie, provinciale staten instellen moest, waardoor het geheel der administrative inrigtingen, door den baron VON STEIN uitgedacht, voltooid werd; een stelsel, waaraan eene stoutere staatkunde welligt, in het belang zelf der Pruissische eenheid, raadzaam geoordeeld had de kroon op te zetten.

De staatkundige inrigtingen, welke, tien jaren lang, slechts eenen onmerkbaren invloed gindszijds den Rijn oefenden, en welke geen groot gewigt in de diplomatische betrekkingen schenen te zullen leggen, vertoonen zich thans onder een ander oogpunt.

Sedert 1830 heeft Europa zich in twee groote afdeelingen gesplitst en door zijne niet dubbelzinnige sympathiën, door duidelijke blijken, gaf het zuidelijke Duitschland te kennen, dat het zijne staatkundige rol ernstig opnemen en zich onder de constitutionele volken scharen wilde.

In geen land van Europa, ten zij misschien in Engeland, wekte de julij-beweging algemeener en levendiger deelneming. Het was gemakkelijk te bespeuren, dat de langdurige pogingen der historische school, om de Duitsche nationaliteit buiten de nieuwere theoriën te vestigen, pogingen, die Pruissen en Oostenrijk naar gelang van hunnen geest en belangen, sinds 1815 begunstigden, volstrekt geenen blijvenden invloed op de algemeene meening hadden gehad; het bleek, dat de stroom der nieuwe denkbeelden in geheel Duitschland was doorgedrongen. De spanning, welke aldaar den strijd der Grieken, van 1821 tot 1825, onderhouden had, had aan de Duitsche regeringen reeds den maatstaf dier geneigdheden kunnen geven, wier karakter later, door de levendige deelneming voor Polen, blijkbaar werd. Het was niet zeer twijfelachtig of het hier eigenlijk de onafhankelijkheid van Polen dan wel den hervormings-geest gold.

(*Het vervolg hierna.*)

TURKIJE.

Van de Servische grenzen, 19 *december*. Luidens berigten uit Konstantinopel had men daar tijdingen uit Perzië, welke melden, dat de Perzische minister *Haggi Khan*, die den Engelschen koerier liet aanhouden en zijne dépêches openen, tot genoegdoening aan Engeland, van zijn ambt ontslagen is.

DUITSCHLAND.

Karlsruhe, 27 *december*. Naar men verneemt, heeft eene deputatie van de inlandsche suikerfabriekanten, den 19den, aan den groothertog eene memorie ingeleverd, betrekkelijk de gevolgen, welke eene vermindering der inkomende regten van 11 op 5½ daalder voor de Hollandsche lompsuiker op de sinds twee jaren gevestigde beetwortel-suiker-fabrieken hebben zou. (*Bad. B.*)

Frankfort, 28 *december*. Van de Londensche conferencie zal, betrekkelijk de Hollandsch-Belgische zaak, vooreerst niet naders te berigten zijn. De grondslagen, waarop de vraag zal worden beslecht, zijn vast bepaald, en de volvoering zal zich nu voorbereiden. Indien dit echter niet zoo spoedig geschiedt als sommigen meenden, en de mogendheden België niet willen dwingen tot aanneming der herziene 24 artikelen, zoo geschiedt dit zeker slechts in het welbegrepen belang van den algemeenen vrede. Men wil den Belgen tijd laten om tot bezinning te komen, en er is alle waarschijnlijkheid voorhanden, dat zij het zwaard in de [illegible] en zich aan het onvermijdelijke onderwerpen zullen [illegible]

PRUISSEN.

Bij eene kabinets-order van de 17den december heeft de koning den minister van justitie *von Kamptz*, die tevens belast was met de opperdirectie der justitie-aangelegenheden in de Rijn-provincie, op dezelfs verzoek, uit de laatstgemelde betrekking ontslagen en dezelve aan den minister van justitie *Mühler* opgedragen. De opgegeven redenen zijn de vermeerderde werkzaamheden ten gevolge eener herziening der wetgeving en regeling der provinciale regten.

Keulen, 2 *januarij*. Naar men verneemt, zou er thans ernstig sprake zijn van de daarstelling eener veiligheids-haven tusschen Keulen en Maintz. (*Köln. Z.*)

FRANKRIJK.

Parijs, 2 *januarij*. De aanspraak van den president van de kamer der pairs, den heer baron *Pasquier*, was in hoogst vleijende uitdrukkingen vervat; die van den president van de kamer der gedeputeerden, den heer *Dupin*, was daarentegen opmerkelijk kort, en in het antwoord, dat de koning daarop gegeven heeft sprak Z. M. van de medewerking der kamer, die zoo noodig was aan zijne regering; van de hinderpalen die op haren weg bestonden, en van de hoop, dat hij al die voordeelen zou kunnen behouden, welke de betuigingen der kamer hem verzekerde.

De heer *Etienne* is, met zes van de tien stemmen, door de commissie van de kamer der gedeputeerden benoemd om haar adres op te stellen. Hij heeft beloofd daarmede dingsdag gereed te zullen zijn, zoodat het waarschijnlijk donderdag aan de kamer zal voorgelezen worden.

Ter onderscheiding der afgevaardigden, die tot de ministeriële partij behooren, van de leden der vereenigde oppositie, noemt men de eersten *Croisés* of kruisridders, en de laatsten *Coalisés*.

— Bij gelegenheid van het nieuwe jaar heeft de graaf *d'Appony*, in naam van het corps diplomatique, aan Z. M. koning *Lodewijk Philips* de navolgende aanspraak gehouden:

»De eenstemmigheid, welke in het afgeloopen jaar tusschen de kabinetten heeft geheerscht, is de voorbode van de eendragt, welke hen zal blijven verbinden, en tevens een waarborg voor Europa tot behoud van eenen staat van vrede en voorspoed. Bij deze weldaden, door Frankrijk verkregen tot prijs van de zorgen en de pogingen, welke Uwe Majesteit daaraan heeft toegewijd, en waarvan de goede uitslag ons vertrouwen daarstelt, heeft de Voorzienigheid de geboorte van eenen prins gepaard, die het voorwerp is van wenschen en verwachtingen, welke eene van ons nog verwijderde toekomst zal moeten verwezenlijken. In zoo vele opzigten dierbaar voor het hart van Uwe Majesteit, vordert deze gelukkige gebeurtenis onze opregte heilwenschen, en verzoeken wij u, sire, om dezelve te willen aannemen, als ook onze eerbiedige gevoelens voor het geluk van Uwe Majesteit, en voor dat van uw doorluchtig geslacht."

De koning heeft daarop geantwoord:

»Ik betuig aan het korps diplomatique mijnen dank voor de gevoelens, welke gij in haren naam hebt uitgebragt. Ik schep er behagen in, mij met u geluk te wenschen, dat de Voorzienigheid mijne pogingen, om aan Frankrijk de voortduring van de rust en den vrede te verzekeren, welke hetzelve thans geniet, gezegend heeft. Ik koester het vertrouwen, dat dit jaar, niet minder gelukkig dan de vorige jaren, meer en meer zal zien versterken die overeenstemming van al de regeringen, om den algemeenen vrede te bevestigen, en de natiën te vrijwaren tegen den terugkeer der rampen, waaronder dezelve zoo veel geleden hebben.

»Ik ben zeer gevoelig voor de heilwenschen, welke gij mij aanbiedt bij de geboorte van mijnen kleinzoon, en diep getroffen door al de gevoelens, welke gij voor mijn geslacht en voor mijnen persoon hebt aan den dag gelegd."

BELGIE.

Brussel, 3 *januarij*. De raad van administratie van de Belgische bank heeft doen bekend maken, dat, te beginnen met morgen den 4den dezer, de genoemde bank hare betalingen zal hervatten, en wel op de volgende wijze:

De remboursementen van de spaarkas zullen wederom op nieuw plaats hebben.

De bankbiljetten van 40 en 100 francs zullen op het eerste vertoon voldaan worden.

In afwachting van nadere maatregelen, ten aanzien der inwisseling der biljetten van 500 en 1000 francs, zullen deze worden aangenomen voor alle handelsbetalingen tot het bedrag der bedoelde stukken, als ook voor alle vernietiging of vermindering van schuld der industriële actiën, welke bij de bank te ligten zijn.

De houders der gezegde stukken zullen de bevoegdheid hebben, eene rekening-courant te openen, waarvoor hun biljetten zullen gegeven worden, en waardoor zij in de volgende dividenden zullen deelen.

De schuldeischers in rekening-courant, zoo wel te Brussel als te Antwerpen en Luik, kunnen onmiddellijk 20 pCt. van hunne schuldvorderingen verkrijgen, in zoo verre deze liquide zijn.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 4 *januarij*. Het heeft Z. M. behaagd, den heer *J. Z. Mazel*, referendaris bij het departement van buitenlandsche zaken, tot raad van legatie te benoemen, en wel als een blijk van 's konings goedkeuring, ter zake van de wijze, waarop die heer zich van de hem opgedragen zending bij het hof van Frankrijk gekweten heeft.

's Gravenhage, 3 *januarij*. Het bal bij HH. KK. HH. den prins en prinses *van Oranje* was gisteren avond zeer luisterrijk; het aantal der aanwezige personen bedroeg ongeveer 500. Onder dezelve bevonden zich HH. KK. HH. prins en prinses *Frederik* der Nederlanden, het korps diplomatique, de ministers en andere aanzienlijke personen.

BEURSBERIGT.

AMSTERDAM, den 4 Januarij.

De markt in Hollandsche fondsen blijft voortdurend in eene gunstige stemming, waartoe ook nog heden zoowel het iets vaster merk van Londen, als de hoogere koers der Fransche fondsen, medewerkte. In Integralen en Kansbiljetten was weder vrij veel handel, en hebben zij zich op nieuw eenigzins in prijs verbeterd; alleen eenige winst-realisatiën waren oorzaak, dat dezelve niet geheel op hunne hoogste notering bleven. Oude 5 pCt. waren iets williger; overige binnenlandsche fondsen goed prijshoudend.

Aandeelen Handelmaatschappij werden in den beginne à $175\frac{5}{8}$ verhandeld; doch bleven weder iets flaauwer, $175\frac{1}{4}$ à $\frac{7}{8}$; niettegenstaande de meer en meer naderende rescontre, gaat daarin steeds weinig om.

Van vreemde fondsen was de omzet algemeen onbeduidend, doch alle bleven zeer vast op hunne prijzen van gisteren.

Opgezegde Domein-Losrenten 5 pCt. $99\frac{1}{4}$. Griekenland Blaauwe, à 300 pond, 14. Dito à 500 pond $13\frac{3}{8}$. Columbia 2de Leening, à 100 pond, $16\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$. Peru $11\frac{3}{4}$. Nieuwe Mexicanen 5 pCt $17\frac{3}{8}$, $\frac{7}{8}$. Coupons Columbia onbekende $f\,3\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$. Dito enkelde $f\,3\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$. Dito Peru $f\,2$. Dito Ardoins November 1837, Mei en November 1838, $10\frac{3}{8}$, $11\frac{1}{8}$ pCt.

Prijzen ten 5 *ure:* Integralen $54\frac{9}{16}$ à $\frac{5}{8}$; Kansbiljetten f 26 à $\frac{1}{16}$; Handelmaatschappij $175\frac{1}{4}$ à $\frac{3}{8}$; Ardoins, à 85 pond, $16\frac{3}{4}$ à $\frac{13}{16}$.

Mengelwerk.

Een blad uit een vrouwelijk dagboek.

Spot, vreeselijk, tweesnijdig wapen, dat wonden slaat die nooit, nooit genezen! waarom treft gij slechts de armen, weerloozen, slechts de offers, niet de offeraars? waarom buigt gij u voor de trotschen en magtigen? Ach, het is zoo schoon, te lagchen om vreemde tranen, een leven vol kommer, zorg, te leur gestelde verwachtingen in twee woorden te vatten, het prijs te geven aan den hoon, aan het ophalen der schouders: het is zoo edel en roemrijk, geestig te zijn in een groot gezelschap? — Wat lachten zij dezen avond, hoe volgde een inval, een zet den anderen, toen het gesprek op oude vrijsters viel! Is het dan niet genoeg, dat die armen alleen, verlaten staan, dat zij het treurigste gevoel van eenzaamheid met zich slepen door het dorre leven; moet uwe menschlievendheid haar ook nog met hoon beladen? moet gij nog met hare grijze haren spotten, dwaze, ijdele meisjes, nietige knapen, wien het beter passen zou, weerloozen te verdedigen?

Nu eerst, alleen in dit stille vertrek, vind ik woorden voor mijne verontwaardiging; ik wilde spreken in de schitterende zaal, wilde de geschiedenis eener edele dien jammerlijken spot tegenstellen, — ik kon niet; het was als riep eene stem mij toe: ontheilig niet de gedachtenis eener geliefde doode, ontsluijer niet haar beeld onder menschen die slechts voor glans, pronk en ijdele vertooning leven, voor wie de schijn alles is, die gevoelens uitkramen als versiersels, om er mede te pralen, zich slechts van zonde onthouden, om hunnen goeden naam te bewaren!

Hoe levendig wordt mij thans de herinnering mijner kindschheid. Zij was niet gelukkig! Jaren verliepen er voor mij, eer ik wist wat moederzorg doet, wat moederwoorden zeggen. Mijn vader was steeds ernstig en misnoegd; het ongeluk had hem[illegible] voor zich en anderen gemaakt. Zoo lang ik hem kende, verliet hij zelden het kleine kamertje waarin wij leefden; somtijds ging hij met mij wandelen, maar enkel des avonds en dan koos hij altijd eenzame streken. Lentezon, bloemen, vrolijke kinderen, gezang, orgeltoonen en het gebed van vrome menschen, al wat ons gemoed vervrolijkt en verheft, — niets had voor hem bekoring meer. Niemand bezocht ons, mijn vader bezorgde zelf onze huiszaken en kookte ons karig maal; lezen en schrijven en de eerste beginsels van godsdienst leerde hij mij. Nooit heb ik hem vrolijk gezien, zelden slechts sprak hij met mij buiten den tijd waarin hij mij onderrigtte, en als het geschiedde, waren het slechts korte woorden, eene berisping of eene vermaning. Speelgenooten had ik niet, en was dus geheel tot mij zelve, tot het spel mijner kinderlijke verbeelding beperkt. Welk zonderling beeld vormde ik mij van de wereld, die mij zoo onbekend was! Een oud prentenboek, eene bijbelsche geschiedenis waren mijn geliefdkoosd onderhoud; met moeite spelde ik er de schoone verhalen uit; eenmaal las ik iets, dat ik niet begrijpen kon, er stond in het boek: En zij zwoeren elkander trouw. »Wat is toch trouw, vader?" vroeg ik in mijne onschuld. Mijn vader zag mij aan; ach, nooit vergeet ik de smart die in zijne oogen lag; hij antwoordde niet, maar schreidde luid.

Toen ik zeven jaren oud was, werd mijn vader zeer ziek; ik had in de bijbelsche verhalen van geneesheeren gelezen die de lijdenden helpen kunnen; ik waagde het mijnen vader te vragen, of ik zulk eenen behulpzamen man halen zou. Hij schudde het hoofd; weken lang lag hij op het ziekbed, hij sprak niet, hij klaagde niet, maar zijne trekken verhaalden eene droevige lijdensgeschiedenis. Eindelijk verloste hem de dood. In zijn sterfuur gaf hij mij een' gouden ring, en stamelde daarbij eenige woorden, wier zin ik niet te verklaren wist. Het kerkbestuur besteedde mij voor een gering kostgeld bij arme lieden. Spaarzaam voedsel, dat mij naauwelijks voor honger beschermde, overladen werk, scheldwoorden, mishandelingen, dat was het lot der dingen welke ik onder die slechte, ruwe menschen leven moest. Acht jaren oud, had ik het bedorven vierjarige kind der huisvrouw op te passen; eens ontgleed het mijne krachtelooze armen, en viel eene buil in het hoofd. Gruwzame mishandelingen wachtten mij, dit wist ik, wegens dit leed van den lieveling der moeder; ik kon, ik wilde ze niet meer verduren. Het was avond, ik leide het kind op eene bank en ontvlood mijne liefdadige voogden; eene naburige heg verborg mij voor hunne nasporingen. Toen wierp ik mij op de knieën en bad God, Hij mogt mij beschermen of laten sterven. Verscheidene dagen zwierf ik zonder huisdak rond; des nachts sliep ik onder korenschoven of boomen, over dag bedelde ik mij wat brood om niet te verhongeren. Zoo had ik eenen tijd lang gezworven, toen ik aan een fraai stadje kwam; de honger pijnigde mij; ik trad in het eerste huis dat open stond; mijn beschermengel leidde mij daar zeker in. Eene min of meer bejaarde dame stond in den gang, ik bad haar dringend om wat voedsel. » Wie zijt gij, arme kleine?" vroeg zij, » zoo jong nog, en reeds bedelen!" Het waren de eerste deelnemende woorden, welke ik uit den mond eener vrouw vernam; zij nam mij mede in de kamer en verkwikte mij met spijs en drank. Ik verhaalde haar mijne droevige geschiedenis. » Arm meisje," zeide zij, » ook ik ben zoo geheel alleen in de wereld, Gods hand heeft u zeker tot mij gebragt, ik zal u moeder zijn. Hoe heet gij, hoe was uw vaders naam?" Ik noemde haar dien, zij verbleekte. — » Hij ook was dus niet gelukkig," sprak zij zacht voor zich zelve. » En hebt gij nog een aandenken van uwen vader?" vroeg zij verder. Ik toonde haar den ring, dien hij mij stervende had gegeven; de letters *L* en *H*, dooreen geslingerd, waren er in gesneden; ik zou liever van honger gestorven zijn, dan dat ik mij van dit eenig aandenken had gescheiden.

De vreemde nam mij op, zij had mij lief, zij wijdde mij de teederste moederzorgen. En niet jegens mij alleen handelde zij zoo edelmoedig; zij bezat slechts een matig vermogen, zij zelve leefde zeer spaarzaam, maar voor armen en nooddruftigen was hare beurs steeds open, en menig lijden, dat goud niet verzachten kan, poogde zij door troost, bijstand en werkdadige hulp te verligten. Geheel haar leven was een bestendig zelfopofferen aan anderen, eene bestendige zelfverlooching.

Tien jaren waren er verloopen sinds ik mij bij haar bevond; ik was achttien jaar oud; toen werd mijne weldoenster ziek. Ook hare ziekte was een gevolg harer edelmoedigheid: zij had het kind eener arme weduwe in eene hevige zenuwkoorts opgepast. Na eenen aan het ziekbed doorwaakten nacht, vatte zij koude op den weg naar huis, zij moest gaan liggen; het kind der weduwe genas, mijne pleegmoeder ging over in de woning der zaligen. Nooit heb ik inniger gevoeld, wat geluk de deugd verschaft, dan aan haar sterfbed: hoe rustig, hoe groot verliet zij deze wereld, hoe vrolijk stierf zij in het bewustzijn het goede te hebben gewild.

En toch had zij de hardste proef uitgestaan, die welligt eener vrouw kan opgelegd worden; zij werd verlaten, trouweloos verlaten. Na haren dood vertrouwde eene vriendin harer jeugd mij de nadere omstandigheden van haar vroeger leven, zij zelve sprak er nooit van. Zij was eens schoon; achttien jaren oud, werd zij de bruid van eenen man, dien zij innig beminde en die haar ook eeuwige liefde en trouw had gezworen. De pokken heerschten in hare vaderstad; ook zij kreeg de pokken, en de sporen dier vreeselijke ziekte misvormden haar vroeger zoo schoon gelaat. De bezoeken van haren bruidegom werden zeldzamer, zijn gedrag jegens haar koeler, eindelijk verliet hij LOUISA geheel, en begaf zich naar eene verwijderde stad; nooit had hij haar zelve, slechts hare schoonheid bemind. Nu leefde de verlatene bruid kommervolle jaren; geene smart drukt een edel vrouwelijk wezen zwaarder, dan eenen man te moeten verachten, aan wien zij eens door banden van liefde verknocht was. Mijne weldoenster had mij hare erfgename gemaakt; nog bij haar leven had ik eenen man gevonden die zijne belofte, mij gelukkig te zullen maken, eerlijk hield; mijne verloving met EDUARD naderde. Ik zocht onder oude papieren, die betrekking hadden tot mijn geërfd vermogen; een verschoten brief kwam mij toevallig in de hand. Mijns vaders handteekening stond er onder, haastig doorliep ik den brief. Hij was vol liefdesverzekeringen, hij was aan LOUISA gerigt. Mijn vader, mijn ongelukkige vader was het die haar verlaten had, en mij, zijn kind, nam zij liefderijk op, en werd mijne tweede moeder!"

De Beleefdheidsbezoeken.

Onder de meest ergerlijke der dagelijksche rampen, telt de heer A, die veel aan wintervoeten lijdt, een paar nieuwe laarzen; mevrouw B daarentegen hare verstopte filtreerkan; de jonkheer C zijne cigaar, die schuins afbrandt; de freule D den draad, die niet door het oog van eene naald wil. ———

Ik voor mij ken niets hatelijkers dan eene wellevendheids-visite. Volgens eenige artikelen uit het wetboek der groote wereld, is een ieder, die daartoe behoort, op zekere tijden verpligt, des avonds bezoeken te gaan afleggen.

Nu durf ik toch zweren, dat niemand, of bijna niemand, het aangenaam vindt tegen dit uur uit te gaan. Wie zou niet huiveren zijne warme kamer, tegen eene wandeling door sneeuw en wind, zijn donsig tapijt tegen onze juist niet overal wel geplaveide straten, zijne onderhoudende lectuur in eenen gemakkelijken leuningstoel tegen een praatje op den rand van eenen harden zetel te verwisselen? En welk eene plaag, wanneer men zich na den eten dient te gaan kleeden, en zijnen hals in eene knellenden das, zijn lijf in eenen engen rok en zijne vingers in ligt scheurende handschoenen moet wringen! En welke ellende, wanneer men, na eenen moeijelijken togt door lange, slecht verlichte straten, eindelijk nog een » mijnheer en mevrouw zijn niet te huis" bekomt, of, wat nog erger is, de bezocht wordende in eene kwade luim, het thee-water van de kook en de kamer vol tierende kinderen vindt? Wanneer, omdat twee jongens om uwen hoed vechten, of een meisje met vette vingers over uw zijden vest strijkt, er met het verbieden geen einde is; zoodat uw gesprek telkens onderbroken wordt en papa noch mama er naar luisteren, daar alle hunne aandacht op de ondeugende telgen gevestigd is! — O dan wenschte ik mij vaak in den natuurstaat terug, waar men geene bezoeken behoeft af te leggen, waar deze plaag der beschaving onbekend is.

Het was zeker na eene dusdanige visite, dat de diepdenkende wijsgeer van Genève zijne jammerklagten over dien verloren heilstaat der menschheid ter neder schreef.

Wanneer ik in de avondschemering voor mijn venster zit en bij het onzekere licht onzer reverbères iemand met groote stappen voorbij zie spoeden, den kraag opgeslagen en den neus achter eene slip van zijnen mantel verborgen, — dan herken ik terstond in dien ongelukkige den visiten-man. Nu, verval ik in gepeins en denk daarbij: zou het toch niet mogelijk zijn den mensch van dien maatschappelijken boei te ontslaan?

Niet ligt: ook hier is (gelijk de vrienden van het bestaande zouden zeggen) het afbreken gemakkelijk, maar niet het weder opbouwen; het wegnemen is niets, maar veel, het in de plaats stellen.

Aan eene visite in de groote wereld is meer gelegen dan men wel denkt. Van dezelve hangen vaak de goede verstandhouding en het aangenaam verkeer met kennissen af: visites kunnen uw geluk bevorderen; visites kunnen uw ongeluk verergeren; visites kunnen, in één woord, op uw bestaan den grootsten invloed uitoefenen.

Gij hebt eene familie, die zich onlangs in de stad heeft nedergezet, elders gekend; of wel, gij zijt op een statie-diner, een van pracht glinsterend souper, eene luchtige danspartij of een deftig kaartenfeest genoodigd geworden; nu zijt gij, even als in zoo vele andere gevallen, verpligt weinige dagen daarna een bezoek af te leggen.

Wat gebeurt er?

Maandag avond hebt gij wat lang getafeld; gij voelt u een weinig bezwaard; de visite wordt uitgesteld tegen

dingsdag avond; toevalliger wijze komen anderen u met een thee-bezoek vereeren; dus tegen

woensdag avond; maar ziet daar is juist een bal, concert, comedie, wat gij maar verkiest: dus uwe visite moet noodzakelijk verschoven worden.

Donderdag avond hebt gij hoofdpijn.

Vrijdag avond zijt gij gekleed, en nu schelt gij den knecht om u uit te laten: » wil ik, mijnheer! de parapluie krijgen?" — » Och het zal niet regenen." — » Wel, mijnheer! het regent bakken vol, er is haast geen doorkomen aan." — Uw bezoeklust is reeds afgekoeld, zonder dat nog uw fijn schoeisel de geringste waterproef heeft ondergaan. Maar nu dan toch zonder uitstel tegen

zaturdag avond. — Toen beschikte echter het noodlot anders, in de gedaante uwer EVA. Zij had juist dezen avond gekozen, om u den gouden tijd weder eens voor den geest te brengen, toen de eerste liefdebanden u te zaam hechteden. Van deze gunstige gemoedsgesteldheid maakt gij gretiger gebruik, naarmate zij zeldzaam is: bij het zoete genot van huiselijken vrede en geluk vliegen de uren voor de visites voorbij en — — — — — menig uurtje daarenboven.

Zondag avond, is uwe vrouw weder de vrouw van alledaag; misschien zelfs wel wat minder lief, en nu zegt gij uit de gulheid des harten: » Zullen wij, mijn engel, niet eens naar mijnheer en mevrouw X gaan?" — » He! mijn engel! zondags kan men geene visites doen; vooral niet bij de Xses." —

Zoo vervliegen verscheidene dagen, weken, maanden. Het getal bezoeken, dat afgelegd moet worden, pakt zich dreigend te zamen. — Eindelijk zoekt gij

dit schrikbeeld te verjagen; voorwendsels, uitvlugten, alles is uw welkom om uw knagend geweten in slaap te sussen: maar het laat u geen rust; het vervolgt u even als de schim van zijnen vader HAMLET; in iedereen, dien gij ontmoet, meent gij eenen visiten-eischer te zien, — en als gij nu eindelijk onder dien visiten-schuld bezwijkt, dan maakt gij bankroet voor de goede societeit: gij doet met haar geene zaken meer, gij gaat niet meer uit eten, noch souperen; men verkiest liever het whiest met eenen blinde, dan met u; het onschuldig allegaar verstoot u; de aangeknoopte kennismaking wordt losgemaakt; de pas ontlokene vriendschap verdort; praatjes over u en de uwen worden gezaaid, zij brengen onverschilligheid als bloesem, haat en vijandschap als vruchten voort.

En dat alles, om eenige bezoeken wellevendheidshalve!!

Zou men daarom geen traktaat kunnen schrijven over »de wellevendheidsbezoeken, derzelver invloed en het beste middel, iets minder onaangenaams en meer doeltreffends in de plaats te stellen"?

Dit geef ik alle menschenvrienden in bedenking. †. †.

Letternieuws.

Handboek voor Notarissen, naar de Nederlandsche wetgeving, door Mr. J. J. Loke, lid der Arrondissement-Regtbank te Breda. In één deel compleet. Eerste stuk. Breda, Broese en Comp. 1838.

Volgens de aankondiging, zal dit handboek voor notarissen alles bevatten wat de toepassing der nieuwe Nederlandsche wetgeving ten dezen gemakkelijk kan maken: *Ontleding harer beginselen, en opheldering harer bepalingen door voorbeelden.*

Dit eerste stuk is verdeeld in twee boeken; het eene handelt over *notarissen en hunne werkzaamheden in het algemeen*, het tweede, over *het onderwerp der notariële akten.*

»Alzoo bepaalt zich dit stuk (zegt de geachte schrijver, in zijne voorrede) tot de verordeningen, rakende de instelling van het notariaat en de notariële akten, met de Nederlandsche wetgeving in verband gebragt, en tot de theorie der overeenkomsten en verbindtenissen uit overeenkomst geboren, in het algemeen, als het gewoon onderwerp dier akten uitmakende.

»Ten aanzien van de eerste dier stoffen, zal welligt bij sommigen de bedenking rijzen, of het niet raadzaam ware geweest, alle behandeling daarvan te verschuiven, tot zij insgelijks bij eene nieuwe wet zal zijn geregeld, vooral daar het bestuur onlangs te kennen gaf, dit als een bijna onmisbaar gevolg van de invoering der nationale wetboeken te beschouwen. Dan hoezeer ook in dit opzigt eene herziening der bestaande verordeningen wenschelijk moge zijn, heeft de ondervinding al te zeer geleerd, dat de verwezenlijking van zoodanig voornemen dikwijls door omstandigheden wordt vertraagd, om zich daarop ten deze als nabij zijnde te verlaten; terwijl het mij in allen gevalle der moeite waardig scheen, al ware het ook voor eenen korteren tijd, de wet van 25 ventôse van het jaar XI, die zoo schaars ten onzent eenige toelichting vond, daartoe in dit handboek op te nemen, en speciaal de aandacht te vestigen op de veranderingen, die in hare toepassing, door de thans vigerende wetgeving, zijn noodzakelijk geworden."

Galerij van Romans en Verhalen. N°. 1. *Januarij* 1839. Utrecht, L. E. Bosch, 1838.

Van dit tijdschrift zal, luidens het berigt, maandelijks een nommer worden uitgegeven, tegen den abonnements-prijs van *f* 7.

Het onderhavige eerste stuk, ons ter beoordeeling toegezonden, bestaat uit 80 bladzijden, waarvan 73 ingenomen worden door een vertelsel, uit het Belgisch vertaald. Het is getiteld: Ahasverus, *een historisch-romantisch tafereel uit de Nederlandsche geschiedenis, door den baron* DE REIFFENBERG (professor, zoo wij ons niet vergissen, aan de vrije universiteit te Brussel).

Dit *historisch-romantisch tafereel* is voorzien met twee motto's, het eene uit een *oud liedeken*, het tweede uit LUCAS XXIII, 26.

Wij weten niet in hoeverre het in België voegzaam geacht wordt, de woorden der Heilige Schrift, nevens die van een *oud liedeken*, te plaatsen boven een *historisch-romantisch tafereel*, waarin *de wandelende jood*, niet als poëtisch beeld (gelijk dit onderwerp meermalen, en, inzonderheid door de Duitschers, zeer fraai behandeld is), maar in het werkelijke leven wordt opgevoerd, en dat wel met aanhaling der woorden van den Heer: »Ga en wandel tot den laatsten dag der dagen; nimmer zult gij ruste vinden, nimmer den eindpaal uwer reize bereiken!" Wij meenen echter te moeten betwijfelen of eene dergelijke inmenging der Heilige Schrift en hare personen in *historisch-romantische tafereelen* bij het Noord-Nederlandsche publiek bijval vinden zal; en gelooven, dat, al wilde de uitgever der *Galerij*, welke overigens net en op fraai papier gedrukt is, zich bij vertaalde stukken bepalen, er, zelfs uit de nieuwere Belgische literatuur, eene gelukkiger keus had kunnen worden gedaan. N.

Correspondentie.

Het stuk, ten opschrift hebbende: »*Eene enkele opmerking over het begeeven van posten*," wordt niet geplaatst.

Burgerlijke Stand.

TE ARNHEM:

Gehuwd: 2 Jan. F. W. Bruckman met H. Beumkes.

Bevallen: 25 Dec. P. M. de Jong, geb. van Hengelen, Z. — 27 Dec. A. H. van Nouhuijs, geb. Testas, Z. — 28 Dec. A. Willemsen, geb. van Engelenburg, D. — C. Ulrich, geb. Meijnders, Z. — 29 Dec. H. Garritsen, geb. Gerritsen, Z. — D. Hendriks, geb. Markus, Z. — A. Fredriks, geb. Stokvis Z. — 31 Dec. W. Hermans, geb. van Galen, Z. — M. W. Wullschleger, geb. Sonnius, Z. — 1 Jan. 1839. J. J. van Zadelhoff, geb. Bruns, D. en Z. — C. Borgers, geb. Brons, Z. — 2 Jan. J. van Vuurden, geb. van Rossem, Z. — H. Peters, geb. Smulders, Z. — J. van den Heuvel, geb. Helters, D.

Overleden: 28 Dec. M. de Zwart, Echtgenoote van M. W. Philippens, 31 j. 4 m. — 29 Dec. D. Spitz, Weduwenaar van L. van Moerkerken, 74 j. — 30 Dec. R. J. Bruns, Weduwenaar van M. C. Stitzinger, 64 j. — R. ten Houten, gehuwd met J. Mertens, 47 j. — P. L. Vosch van Avesaet, 32 j. 1 m. — 2 Jan. 1839. J. G. Heijkens, 9 m. — 3 Jan. J. H. Fredriks, 2 j. 3 m.

TE ZUTPHEN:

Gehuwd: 27 Dec. D. W. Garritsen met H. Lenzelink. — H. Petlet met P. J. Sleijster. — B. van de Baan met T. Wiemers. — 28 Dec. L. Brunott met G. M. Steegeman.

Bevallen: 24 Dec. D. Wessels, geb. Kip, D. — 25 Dec. J. A. Meijerink, geb. Schutte, D. — 26 Dec. J. Remmers, geb. van Alphen, D. — 27 Dec. E. E. Siebelink, geb. Lemmen, D. — L. A. van Weegel, geb. Danner, D. — 28 Dec. C. M. Thieme, geb. Smalt, Z. — G. Bosveld, geb. Reesink, Z. — J. W. Dieterich, geb. Fransie, D. — J. G. Slijper, Z. — 29 Dec. W. Schultz Jacobi, geb. Molkenboer, D. — 30 Dec. E. van Til, geb. Reukers, Z. — A. M. Staal, geb. van der Buijs, D. — G. Schepers, geb. Markus, D. — L. Hulsman, geb. Lenssink, Z. — 31 Dec. A. C. Mulder, geb. Piek, Z. — M. J. Jolij, geb. Steenkamp, Z. — 1 Jan. 1839. L. Boland, geb. Hoevenberg, D. — C. A. van Rooy, Z. — C. Gorien, D. — 2 Jan. A. Bernard, geb. Schutte, Z. — E. Albers, geb. Hul, Z.

Overleden: 24 Dec. J. Spitsbergen, 68 j. — J. E. Möller, 4 j. — 26 Dec. A. Berentschot, 3 m. — 27 Dec. H. G. Onstenk, 2 w. — 29 Dec. B. Teender, 13 j. — 1 Jan. 1839. Doodgeb. Z. van C. Gorien. — 2 Jan. Doodgeb. Z. van D. van Zuilen en G. Prins. — Doodgeb. Z. van B. Hamer en G. Verhagen. — M. H. W. Berentroth, 1½ j. — 3 Jan. C. Schutte, 4 j. — B. Wout, 38 j.

TE TIEL:

Gehuwd: Geene.

Bevallen: 26 Dec. M. J. Verbrugh, geb. Veldhorst, Z. — 27 Dec. G. Steenbergen, geb. Pot, D. — 30 Dec. A. B. de Bosson, geb. Meijer, Z.

Overleden: 31 Dec. J. P. Boh, 32 j.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 5 Jan. 1 El 6 Palm 0 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 60 D.

Waterhoogte voor Keulen.

De post is nog niet aangekomen.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.